

MAGYAR LAP

Nagys. Kozma András úrnak
HUNGARIA BUDAPEST
VI., Vilmos császár-út 55.

* KERESZTÉNY NAPILAP *

Laptulajdonos: SZENT LÁSZLÓ NYOMDA R.-T. Törvényszéki bej. szám: Tr. B. 11/11. Jun. 1938.

Igazgató és felelősszerkesztő:
DR PAÁL ÁRPÁD

ORADEA

Főmunkatárs:
DR GYÁRFÁS ELEMÉR

Az angol alsóház titkos ülésén vita alá veszi a kormány külpolitikáját

Jövő hét kedden kezdődik a nagy külpolitikai vita. — Az Angliában tartózkodó francia, lengyel, cseh és holland seregmaradványokból idegen légiókat szerveznek

Londonból jelentik: Atlee őrnagy helyettes miniszterelnök bejelentette az angol alsóházban, hogy a jövő hét kedden vita lesz a kormány külpolitikájáról. A kormány úgy határozott, hogy az ülés az alsóház kívánságának megfelelően titkos lesz.

Az idegenlégió alakításáról szóló javaslattal kapcsolatban Eden beszédet mondott. Ennek során kijelentette, hogy jelentős lépések történtek olyan idegen alattvalókból álló alakulatok megszervezésére, amelyek együtt harcolnak majd a közös ügyért. Ebből a célból francia, lengyel, cseh, holland és belga egységek átszervezése és felszerelése folyamatban van. Intézkedések készülnek arra nézve is, hogy a gyűjtőtáborokban lévő egyéneket is besorozhassák.

Az emigráns lengyelek kormánya az angol kormánnyal egyezményt kötött a politikai és katonai együttműködésről.

Londonból jelentik: Az angol külügyi hivatalban szerdán újabb angol-lengyel egyezményt írtak alá, amely ismét leszögezi a két ország közötti politikai és katonai együttműködést, valamint azt, hogy közösen folytassák a harcot a végső győzelem eléréseért. A szerződés intézkedik az Angliában harcoló lengyel hadsereg megszervezéséről is. Sikorsky tábornok lengyel miniszterelnök kijelentette, hogy a lengyel hadsereg megőrzi független-

ségét s továbbra is lengyel tisztek parancsnoksága alatt fog működni.

Angol kísérletezés, hogy a cseh nép között forradalmat szítsanak.

Berlinből jelentik: A Berliner Börsenzeitung foglalkozik az angol külügyminiszternek Benesch intézett levelével, melyben Anglia az újból helyreállítandó Cseh-Szlovák ideiglenes kormányul ismerte el a londoni cseh-szlovák bizottságot.

— Az angolok — szót a többi között a cikk, — nem a cseh néppel törődnek, hanem a nép és a haza árulóinak segítségével hamis reményeket akarnak ébreszteni abban a cseh népben, amely Hacha elnök bölcs politikájával elkerülte a rettenetes sorsot és békét élvez. London a cseh népet felkelésre akarja bírni, bár ez a felkelés a cseh nép elkerülhetetlen végét jelentené. „Éhség-tábornok” után Anglia most „Forradalom-tábornokot” is megbízza, hogy működjék a német védelem alatt álló európai országokban. Ez ugyanaz a politika, amelyet a nyugati hatalmak évszázadokon keresztül folytattak Lengyelországgal. Halifaxnak nem lesz szerencséje ezekkel az emberekkel.

Az angol földmivesek ellenszegülnek a kormány rendeleteinek.

Stockholmból jelentik: Az angol hatóságok szigorúan büntetik azokat a földmivéseket, akik nem tartják be a rendeleteket. Eddig ötvennégy tanyát foglaltak le és elrendelték az ellenszegülők kiűzését.

Churchill előre bejelentette a Róma elleni légitámadást

Anglia kegyetlen légi háborút tervez. A tengelyhatalmak ugyanily módon fognak válaszolni

Rómából jelentik: A Popolo di Roma foglalkozik a Róma ellen tervezett angol légitámadással, amelyet az olasz elhárító agyuk zárótüzének sikerült megakadályozni. A támadás négy órával azután történt, hogy Churchill az angol alsóházban kijelentette, nem lehetetlen, hogy Rómát is bombázzák. Nyilvánvaló tehát, hogy Anglia kegyetlen légi háborút tervez, erre azonban a tengelyhatalmak ugyanilyen módon fognak válaszolni.

Az olasz légi haderő főlényé a Földközi-tengeren.

Rómából jelentik: (Stefani.) Olaszország légi főlényé a Földközi-tengeren a brit királyi légi erővel szemben tényekben nyilvánul meg. A brit légi erő a Földközi-tengeren több támaszpontot létesített, melyek mind Olaszország ellen irányultak. Málta túlközel esett az olasz támaszpontokhoz és az olasz repülőgépek már semlegesítették is. Az

a kísérlet, hogy a brit légi erő főtámaszpontjai és a földközi-tengeri támaszpontok közötti távolságot repülőgépanyahajókkal hidalják át, nem sikerült, mert ezek az anyahajók csak a hajóraj árnyékában tudnak fellépni, már pedig a brit hajóhadnak minden oka megvan, hogy kerülje az olasz légi erőt. A brit légi erő tevékenysége Egyiptomra és Lybiára szorítkozik, de a kerdeményezés itt is olasz kézben van.

Újabb hústalan nap és kenyéradagolás Olaszországban.

Rómából jelentik: Olaszországban augusztustól kezdve most már a keddi nap is hústalan lesz. A vendéglői kenyérpazarlás megállítására az egy vendégre eső mennyiséget étkезésenként 15 dekában állapították meg.

(Tudósításunk folytatása a 2-ik oldalon)

A munka szervezése a pénzuralom letörésére

Európa ujjírendezésével kapcsolatban egyre több szó esik a gazdasági rend gyökeres átalakításáról. Német lapok híradása szerint Funk német birodalmi miniszter már el is készítette Európa új gazdasági rendjének tervét. A terv az eddigi sajtóhangok összevetése után nem a régi rend kidolgozása lesz, még csak átalakítása sem, hanem a termelő munka nagyarányú nemzeti és európai megszervezése. A pénzuralom helyét az ember öntudatos, személyi értékű munkájának megbecsülése lép. Ezzel kapcsolatban közöljük most a nagy Prohászka püspök 1889-ben írt ilyen irányú tanulmányának egy részét. Megaláptításainak egy része talán már idejét is multa, de a kérdés lényegét tekintve a legidőszerűbb. A nagy szociális püspök langelméje előrelátta azt a nagy zűrzavart, ami a pénzuralom nyomán támad és előre megjelölte azt az utat, amelyen a kibontakozásnak járni kell.

A pénzuralom átkát mindenki ismeri. Térjünk már most ez elismerés fáklájának világosságában a praktikus küzdelmek, a nemzetgazdasági fejlődés terébe s kérdezzük megunkat: mit kell tehát mindezek után tenni? Ha a pénzuralom rossz, — fogja valaki mondani — akkor meg kell azt változtatni. De hogyan? Mondjuk-e ki a pénz improduktivitását?

Ami a pénz improduktivitásának kimondását a mai világban lehetetlenné teszi, annak hasonmása megvolt a középkori járadékszerződések behozatalának korában is. Mikor ugyanis a járadékszerződések divatosakká lettek s a pénzbefektetésnek jellegét a közérzet fölismerie rajtuk, emelkedtek az egyházjogászok sorából hangok, melyek az egész konzerv-üzletet uszornának, más szóval kapitaliztikusnak bélyegezték. Száz skudóval vettek évi 7—10 skudó-járadékot. Már a konstanci zsinaton vetette föl a kölni karthauzi prior, Roland, a kérdést, vajjon szabad-e ily szerződések kötni; felhozta, hogy több kolostor praktizálja azt, hogy évi járadékot vesz. A konstanci zsinat teológusai úgy döntöttek, hogy a járadékvétel nincs az uszorlatalom ellen. A német papság ezzel be nem érte s kérdést tett Rómában V. Márton pápánál, aki 1425-ben felelt. V. Márton megjegyzi, hogy az akkori pénzemberek, kivált az egyházak s a kolostorok, átlag járadékvételekbe fektették pénzüket; mi lesz már most ezekkel, ha a járadékvételt uszorának jelentik ki; a pénzemberek nagy kárt szenvednének.

Manapság is ezt a főérvet léptetik föl a pénz improduktivitásának thézise ellen: mi lesz azokkal, kik kamatokból élnek?

A pénz improduktivitásának kimondását nem lehet máról-holnapra behozni; de azért helyességét felismerhetjük s ha nem építhetjük szerinte holnaptól kezdve a társadalmat, legalább követelhetjük az irányt, melyet e fölismerés mutat.

S erre az irányra akarok itt rámutatni.

A kánonjog nem csinált nemzetgazdasági théóriát; következésképp nem is a théoretikus elvekre fektette a fősúlyt; sőt, amint kimutatam, éppenséggel nem volt radikális, annyira nem, hogy szinte ellentmondást vagy legalább következetlenséget találunk eljárásában. Főelve a pénz improduktivitása volt; ezért élt, halt; tagadta, hogy az érték értéket hoz; minden nyereséget a konkrét termeléshez kötött s a pénznek ez a lekötése, másrészt a nyereségnek s a

termelésnek hozzákötöttsége a munkához, ez volt az ő praktikus vívmánya s minden theóriát e praktikus sikerekért kultivált. A munka a termelés s a munkás, ezek együtt voltak; a termelés a munkásé volt. Szinte azt gondolnám, hogy ezt a gondolatot unalmassá teszem: annyiszor hajtogaltam dolgozatomban folyamán. De ezt kellett tennem; mert ebben rejlik a különbség, hogy a munka a középkorban szervezte volt; ellenben a kapitalisztikus termelés ép a szervezatlenség legszomorúbb képét tárja elénk.

Legsürgősebb dolgunk a kánonjog felfedését újra megvalósítani s nem ugyan középkori, hanem modern alapokon siessünk a munkát megszervezni.

A kánonjogban a munkás magának dolgozott, minden munkás vállalkozó volt; a kapitalisztikus termelésben a munkás nem dolgozik magának; a munkával s a vállalattal nincs semminemű szerves összeköttetésben; ma beállítják, holnap elküldik; s a munkás s a vállalkozó közti viszony kizárólag a magánjog keretében utasított. A kapitalisztikus produkciónak istene a profit, a nyereség, amely a vállalkozót illeti. A munkás csak eszköz e cél elérésére; eladja munkaerőjét s a vállalkozó úgy veszi a munkaerőt, mint a kőszentet vagy a vasat, melyet földolgoz; a munkás csak mint munkaerő szerepel s nem mint egyén. A vállalkozó igyekszik minél inkább nyomni a munkáért s nem törődik cseppel sem a munkás egzisztenciájával; a jog s a törvény pedig most a kezét s azt mondja: ez a szerződés a két szerződő félnek privát dolga. A munkásszerződésnek nincs közjogi jellege. A tőke tehát zsákmányol szabadon s az individualizmus őrvongó konkurrenciát zúdít a termelés minden terére, melyben embertelenül nyomorgatja s tapossa a gyengét. Aki bírja, marja; szabad a versenytér; a közjog elvonul; s nem védi a gyengét. E szerint megszakták az összeköttetés a munkás s a vállalat közt, nincsenek szolidaritásban s a közérdek érzetét kiveszték.

Méltán felpanaszolhatjuk a jogi nézetek

e szerencsétlen fordulatát, midőn a reformáció után a keresztény elvek hátrányára a római jog elveinek nyitottak szabad utat s a gazdaság terén is a római jog példájára a magánjogot emelték érvényre. A munkásszerződésnek magánjogi volta azonban egy rémületes tévely. A munkásnép és boldogsága igenis közérdek s nem a zsarolásnak prédája; a munka, a nemzeti termelés közérdek s nem őrvongó konkurrenciának a labdája; az inséges munkabérek közérdeket képviselnek s következésképp a munka egész terét, a munkásviszonyokat, a munkásszerződést közjogilag kell rendezni. Ezt a közjogi rendezést a munka szervezése által érjük el; organizációk kellenek és szövetkezetek; az egyes ember ne álljon egymagában kiszolgáltatva a kereslet és kínálat vastörvényeinek; hiszen a gyöngének magánjoga szalmaszál s az erősnek magánjoga hatalom.

E célból a munkásszerződésnek közjogi jelleggel kell bírni. Ugy az ipari, mint a mezőgazdasági munka az önmagában produktívnek tekintett pénz nyomása alatt áll; ez a produktív pénz egy fiktív s idegen s szerves összeköttetésben nem álló hatalom. Ellenkezik a józan észnek, hogy a pénz produktív ereje, ha volna is neki ilyen ereje, ne legyen harmóniában a valóságos termelésnek tényezőivel és tényeivel; az ilyen függetlenítése a pénznek mindig zsozras lesz.

A szociális törvényhozásnak modern kiépítése, a munkásvédelem s a munkások minden irányban való biztosítása is ezt a célt s ezt az irányt szolgálja; be akarják fogni a megvadult, az individualizmusnak őrvongó érvényesülésétől toporzó paripát, a pénzhatalmat; arányba, szociális teherviselési viszonyba kényszeríteni bele azt a mindenáron kamatot szedő, törve, rombolva gazdagodó tőkét. Így szervezzük lassankint az elnyomított munkát, így iparkodnak késedelmes s kikényszerített léptekkel vissza ahhoz a középkori ideálhoz, mely minden kornak a legszédületesebb haladás mellett is, ideálja marad, a munkának organizációjához.

Az „Arader Zeitung” érdekes cikke a bánsági svábokról

Aradról jelentik: Az itteni „Arader Zeitung” vezércikkben foglalkozik a bánsági sváb népcsoport jövő sorsával. A vezércikk szerint ez a sors most szóba kerül a salzburgi megbeszélések folyamán és talán fontos döntésre is sor kerülhet. A bánsági sváb népcsoport most várja, hogy számára is biztosítsák az igazságosságot.

A cikk a továbbiakban hangoztatja, hogy a világháború utáni békeszerződések a svábságot több állam között osztották meg, anélkül, hogy megkérdezték volna és annak dacára, hogy földrajzi egységet képez. A bánsági sváb népcsoport kívánsága most az, hogy a jugoszláviai Bácska sváb lakosságával egyesüljön.

Nehézségek a lisztellátás körül

Kereskedelmi malmok ezentúl heti két napon át végeznek kiórlást, hogy Temesvár kenyérellátása biztosítva legyen

Temesvár. Saját tud. A sütőiparosok küldöttsége megjelent a városházán és előadta, hogy Temesvár kenyérellátása nincsen biztosítva. A pékek a malmoktól csak csekély mennyiségű lisztet kapnak. A nagymalmoknak elsősorban a katonaságot kell lisztel ellátniok, a vidéki kis-malmok pedig még régi vevőiknek is csak ritkán tudnak néhány zsák árut juttatni. A gazdák még a mezőgazdasági munkálatokkal vannak elfoglalva, s így nem hoznak gabonát forgalomba, de egyébként sem igyekeznek az eladással, miután új árak kialakulását várják. A sütőiparosok szerint olyan helyzet alakult ki, hogy kénytelenek lesznek üzemüket beszüntetni. A malmok az előző napon mindössze félvagon gabonát tudtak vásárolni, másánkénti hatszázötven leles ár mellett. A legmódosabb iparosok raktárára is legfeljebb két hétre való lisztkészlet található. A pékek kérték, gondoskodjék a város róla, hogy a lakosság kenyér nélkül ne maradjon. A malmok képviselőiben Grösz Imre, a Prohászka-malom igazgatója jelent meg és hangsúlyozta, hogy a malmok mindent elkövetnek a közszükséglet fedezésére. Tény azonban, ugymond, hogy a gabonaellátás a legkisebb mennyiségre szűgösödött le. Más években minden jobb pékiparosilyentájt két-három vagon lisztkészlettel rendelkezett s így az új liszt megjelenéséig, valamint az új gabonaárak kialakulásáig megfelelően el voltak látva. Működésük volt továbbá az új lisztet a réggel keverni, ami tudvalevően a kenyér minőségét nagyban emeli. Ezidén azonban a malmok különleges megbízásokat teljesítenek s a sütőiparosokat illetően legfeljebb ezek napi szükségletét képesek fedezni. Baran Coriolan dr főpolgármester e tényállás megállapítása után illetékes körökkel érintkezésbe lépett s végül intézkedett, hogy a kereskedelmi malmok heti egy nap helyett két napon át órljenek a pékek számára.

Pályázat kántortanítói állásra

A szalcsi római katolikus egyházközség pályázatot hirdet kántortanítói állásra.

A kántortanító kötelessége a katolikus iskola felsőbb osztályainak vezetése, összes kántori teendők végzése, énekkar megszervezése, iskolán kívüli népnevelés, nevezetesen a nép mezőgazdasági ismeretekre való oktatása, az alakuló gazdakör vezetése.

Díjazása: két szobás-konyhás lakás, mellék-helyiségekkel, 12 méter tűzifa, az iskola-kert fele, 16 held szántóföld, egy része kaszáló, készpénzben évi 18.000 lei, stólia jövedelem és államszegély.

Pályázhatnak katonai szolgálatuknak eleget tett, az államnyelvet jól ismerő férfitanítók. Gazdasági iskolát végezettek előnyben.

A szabályszerűen felszerelt pályázatok augusztus hó 10-ig a salacea-i plébánia hivatalához küldendők.

A plébániai hivatal a kántor-próba idejéről az alkalmas pályázókat ke'lo időben értesíteni fogja.

Az egy évre megválasztott kántortanítót, kifogástalan működés esetén egy év múlva végezteti az egyházközség.

A salacea-i (szalcsi) egyháztanács iskolaszék. (Jud. Sălaj.)

Egy 23 egységből álló hajókaravánból 11 hajót súlyosztettek el a német harci és zuhanó repülőgépek

További öt hajót felgyújtottak. — A Csatornában történt a hajókaraván pusztulása

— Tudósításunk folytatása az első oldalról —

Berlinből jelentik: A Német Távirati Iroda jelenti: A német harci és zuhanó repülőgépek esütöttök este újabb jelentős sikert arattak a Csatorna felett. Az eddig beérkezett hírek szerint egy tengerészeti és erővel erősen biztosított, 23 hajóból álló angol hajókaravánból 11 kereskedelmi hajót, összesen 43 ezer brutto regisztertonna hajótérel elsúlyosztettek, három kereskedelmi hajót 12 ezer tonnatartalommal felgyújtottak, vagy olyan súlyosan megrongáltak, hogy elvesztésükkel lehet számolni. Ezenkívül sikerült: egy korszerű brit torpedórombolót bombatalálattal felgyújtani, egy másikat súlyosan megrongálni.

Német gyorsnaszádok sikerei a tengeri hadműveletekben.

Berlinből jelentik: A Német Távirati Iroda a

Olasz légitámadások Alexandria tengerészeti támaszpontja és Haifa köolajtelepei ellen. — Angol jelentés szerint Haifában több ezer köolaj-tartály lángbaborult

Rómából jelentik: Olasz légi alakulatok esütöttökön eredményesen bombázták Alexandria tengerészeti támaszpontjait és Haifa köolajtelepeit. A köolajfinomítókban és raktárakban hatalmas tűzvész keletkezett.

Angol jelentés szerint a haifai olasz légi támadásban 10 olasz repülőgép vett részt. A táma-

következőket jelenti a harctéri helyzetről:

A német gyorsnaszádok az utóbbi időben több-
 ízben bebizonyították, hogy milyen kiválóan alkalmasak a tengeri hadműveletekre. A véderő főparancsnokságának pénteki beszéde beszámol arról, hogy az egyik gyorsnaszád Délkelet-Anglia partjain. Portland magasságában torpedólovással megsemmisített egy erősen feifegyverzett 18 ezer tonnás kereskedelmi gőzöst. A Csatorna francia részének és az Atlanti-óceán partvidékének birtoka éppen a gyorsnaszádok alkalmazása tekintetében jelent nagy előnyt. A gyorsnaszádok most olyan helyeken is működésbe léphetnek, amelyek eddig csak nagy hatótávolságu hajók számára voltak elérhetőek. A német légi haderő is sikeresen folytatja a kereskedelmi háborút Anglia ellen.

dásnak 46 halottja és 88 sebesültje van.

Londonból jelentik: A Reuter jelentése szerint a Kairóban esütöttökön kiadott brit hadjelentés közli, hogy szerdán reggel ellenséges repülőgépek megtámadták a palesztinai Haifát. Több ezer köolaj-tartály lángba borult. A polgári áldozatok száma legalább száz.

Gigurtu miniszterelnök és Manoilescu külügyminiszter megérkezett Salzburgba

Unnepélyes fogadtatás volt a tiszteletükre — Román sajtóvélemények a salzburgi megbeszélésekről

Berlinből jelentik: A Német Távirati Iroda jelenti: Gigurtu román miniszterelnök és Manoilescu külügyminiszter külön vonata július 26-án Salzburgba érkezett, ahol az érkező vendégeket ünneppélyesen fogadták. A pá. yaudvaron Ribbentrop külügyminiszter üdvözölte az érkező vendégeket, a Führer üdvözlését Meisner államminiszter tolmácsolta.

Bucurestiből jelentik: A fővárosi sajtó érdek-

lődésének előterében a román államférfiak németországi utazása áll. Valamennyi nap behatóan foglalkozik azokkal a kérdésekkel, amelyek a salzburgi és ezután a római megbeszélések során, román elgondolás szerint, valószínűleg szűnyegre kerülnek és figyelemreméltó megjegyzéseket fűznek az európai újrendezés problémájához, amelynek megvalósítása felé Salzburg és Róma kétségkívül fontos állomást jelentenek.

A kormány félhivatalos lapja szerint Gigurtu és Manoilescu ki fogja fejteni, hogy Románia mit tehet a dunamedencei és balkáni együttműködés érdekében

A „Romania”, a kormány félhivatalosa, amely a hivatalos körök felfogására és elvárásaira a leghivatottabban világít rá, a következőket írja:

A német haderőnek Anglia ellen tervezett hatalmas támadásának elvárásában, a harmadik birodalom diplomáciai tevékenysége állandóan és építő módon az új európai elrendezés gigantikus tervének megvalósítására irányul, amely elrendezés Hitler Adolfnak, ennek a rendkívüli államférfiúnak főműve lesz.

A jelenlegi háború úgy kiinduló pontjaiban, mint pedig eddig elért eredményeiben a legrovidlátóbbak számára is nyilvánvalóvá tette Hitler Adolf nemzetközi politikájának egyenes és sima útját, amely a versaillesi békeszerződés eltörlése után jóvá akarja tenni a régi békeszerződés igazságtalanságait és pedig olyan európai újjászervezéssel, amely hivatott arra, hogy egész Európa számára új gazdasági és szociális életet teremtsen. Meg fog ez felelni a geopolitikai váltoságoknak, a tényleges európai gazdasági helyzet elveinek és ama felsőbbrendű feltételeknek, amelyek termékeny és tartós békét fognak biztosítani földrészeinknek.

Ebben az elrendezésben Középeurópa és a Balkán társadalmi, gazdasági és földrajzi problémái figyelmes áttanulmányozást kívannak meg, hogy azok végleges megoldása az Európa e részében lévő államok számára az együttélés és normális együttműködés igazságos és tartós alapjait biztosítsák.

Gigurtu miniszterelnök és Mihai Manoilescu külügyminiszter salzburgi utazása, amely Ribbentrop birodalmi külügyminiszter hivatalos meghívására következett be, a német vezetők újrendezési szándékának felel meg. Azáltal, hogy Románia csatlakozott a tengelyállamok politikájához és annál a jelentős helyzetnél fogva, amelyet Középeurópa és Délkeleteurópa gazdasági életében elfoglal, a birodalom vezető körei érdeklődéssel és rokonszenvvel kísérik országunk amaz erőfeszítéseit, hogy szintén alkalmazkodjék az új Európa nemzetközi feltételeihez.

Ha a jövő Európában a gazdasági szempont lesz a mértékadó az államok egymásközötti együttműködésében, Románia, többségében egyöntetű lakosságával, munkás és fegyvermezett földműveseivel, természeti kincseivel és végül óriási fejlődési lehetőségeivel hivatott arra, hogy Közép- és Délkeleteurópa tárháza legyen és összekösse a Kelet és a Nyugat gazdasági életét.

Salzburgban Gigurtu és Manoilescu miniszterek ki fogják fejteni a német vezetők előtt mindazt, amit Románia eddig tett és ezután tenni akar a dunamedencei és a balkáni együttműködés érdekében. Abban a meggyőződésben — fejezi be cikkét a „Romania”, — hogy a mi ügyünk jogossága és igazságos volta megértésre

talál, reményünket fejezzük ki, hogy Gigurtu és Manoilescu miniszterek tevékenységét teljes siker fogja koronázni Salzburgban.

A Curentul és Universul valószínűnek tartja, hogy minden vonatkozásban vizsgálat tárgyává teszik Délkelet-Európa helyzetét.

A „Curentul” és az „Universul” úgy véli, hogy a salzburgi megbeszélések alkalmával valószínűleg minden vonatkozásban vizsgálat tárgyává teszik Délkelet-Európa helyzetét és az ott elte-

Az Egyesült-Államok új hadkötelezettségi törvénye

Az önkéntes munkaszolgálat 300 ezer emberét a fegyverkezési iparban alkalmazzák. A filadelfiai hajógyár hét kijavított torpedórombolót bocsátott vízre

Washingtonból jelentik. Az Egyesült Államok új hadkötelezettségi törvénye, amelyet most terjesztenek a kongresszus elé, tervbe veszi, hogy a polgári munkaszolgálat 300 ezer önkéntes munkaszolgálatosát teljesen felmentik a hadiszolgálat alól. A munkaszolgálatot ugyanis a legközelebbi időben nem katonai, hanem más tevékenységre akarják felhasználni, mely az Egyesült Államok felfegyverzése szempontjából igen fontos.

Washingtonból jelentik. A philadelphiai hajógyárból esütörtökön hét torpedórombolót bocsátottak vízre. Ezek még a világháborúból származnak és most üzembe helyezték őket. A torpedórombolót valószínűleg az Atlanti-óceáni hajóhadba sorozzák.

Általános hadkötelezettség Mexikóban.

Mexikó Cityből jelentik. A mexikói szövetségtanács esütörtökön ülést tartott. Az ülés tárgya az általános hadkötelezettség bevezetése és a legfelsőbb nemzetvédelmi tanács felállítása volt.

Az amerikai kőolaj és az ócskavas kivitelét különleges engedélyhez közték.

Washingtonból jelentik. Roosevelt elnök a kőolajat, a kőolajtermékeket, ócskavasat és egyéb

rülő államok egymáshoz való viszonyát, azaz a céllal, hogy a békét az említett államok között lehető legmesszebbmenő együttműködés keretében megőrizzék. E célból nagy előkészületek történtek a bulgár miniszterelnök és külügyminiszter egyidejű látogatása is ugyanezre magyarázható. Az „Universul” különösen arra mutat rá, hogy a salzburgi megbeszéléseket gazdasági szükségességek tették időszzerűvé, amely szükségességek a háború eddigi eredményei folytán álltak elő. Románia, — írja a lap — éppúgy, mint eddig, úgy ezután is hajlandó és eltökélt arra, hogy békés, nemzeti és gazdasági politikájának keretében új gazdasági, mint politikai tervet szorosan együttműködjék Németországgal és Olaszországgal és ugyanebben a szellemben, ugyane céllal tovább fejlessze kapcsolatait a dunai és a balkáni államokkal.

Főtárgy: a gazdasági kérdések.

Az „Ordinea” a román államférfiak németországi utazásában annak bizonyítékát látja, hogy a Birodalom és Románia között jó a viszony. A látogatás azt a célt szolgálja, hogy a nemzetközi helyzetet megvizsgálják, arra való tekintettel, hogy Románia csatlakozott a tengelypolitikához. A lap szintén úgy véli, hogy a megbeszélések főtárgyát gazdasági kérdések fogják alkotni.

A tengelyhatalmak egyedül képesek a teljes összeomlást Délkelet-Európában megakadályozni.

A „Porunca Vremii” rendkívül örövendesnek mondja a román államférfiak németországi utazását. Gigurtu és Manoilescu — írja — olyan dolgokat fognak megtudni Salzburgban, amelyek bennünket közelről érintenek. Reméljük — írja tovább — hogy a román miniszterek küldetése a román nemzeti érdekek meleg kihangsúlyozása lesz. Szomorú körülmények között egyedül maradván ama európai erők felé irányítjuk tekintetünket, amelyek egyedül képesek a jelenlegi események folyásának gátat vetni és a teljes összeomlást Délkelet-Európában megakadályozni. A tengelypolitikához való csatlakozás megvéd bennünket a meglepetésektől és azoktól a kellemetlen szándékoktól, amelyek körülöttünk leselkednek.

fémeket azoknak a kiviteli termékeknek a jegyzékébe vette fel, amelyeknek külföldre szállítását különleges engedélyhez közték. Az elnök titkára szerint ez nem jelenti a felsorolt termékek kivitelének megtiltását. Az elnök titkára azt is közölte, hogy ezt az intézkedést csak azért hozták, hogy ezeknek az árucikkeknek a tengerentúli kivitelét ellenőrizzék. A lapok szerint azonban ez az intézkedés valójában a kiviteli tilalommal egyenlő, kivéve azt az esetet, ha az Egyesült Államok hozzájárul egyes árucikkek kiviteléhez.

Litvániában elkobozzák az elmenekült volt vezetők vagyonát

Kaunasból jelentik: A litván belügyminiszter kijelentette, hogy azoknak a vagyonát, akik külföldre menekültek, elkobozzák, ha az illetők négy héten belül nem térnek vissza az országba. A menekültek között van Smetona volt államelnök. Chadakauskas volt polgármester, Musteikis volt hadügyminiszter is.

Mérsékelt árban már csak rövid ideig kaphatók nyári cipők, szandálok, szandalettek

SOLDURI cipőüzletben, Oradea, Alexandri-utca 6 sz.

Szétfoslott a svéd vasérc legendája

A svéd vasércbehozatal nem döntő Németország számára...

Ha közelebbről megvizsgáljuk azt az állítást, amely szerint a skandináv vasérc döntő jelentőségű a jelenlegi háborúban, — mert ennek a felfogásnak a révén sikerült Norvégiát is háborúba kergetni, — akkor rájövünk, hogy ez a felfogás teljesen alaptalan. Igaz, hogy Németország a háboru előtt szükségletének 60 százalékát külföldről szerezte be, még pedig: 40 százalékát Svédországból, Franciaországból, honnan a németek szükségletüknek 36 százalékát fedezték 1936-ban, míg 1938-ban már csak 22 százalékát, — a második vasércszállítója volt a Birodalomnak.

A német ércművelés növekedése.

1936 óta azonban Németország beltermelése napról-napra növekedett. Ehhez a növekedéshez nagyban hozzájárult a régi német tartomány — Ostmark, valamint a cseh-morva protektorátusi terület. 1936 óta Ostmark termelése megkétszereződött. Ez volt a helyzet a háboru kitörésének pillanatában. Most felvetődik tehát a kérdés, mennyire sujhathatja Németországot a vasérc behozatalának elvesztése? Erre a kérdésre igen egyszerű a felelet: azt Németország egyáltalán nem érzi meg. A négyéves-terv megalkotásánál ugyanis igen nagy súlyt fektettek a vasérc-beltermelés fokozására. Minden lehető heien, ahol csak vasérc bukkan, kezdetét vette a kitermelés, mely a jelen háboru alatt állandóan és gyors iramban fokozódott. Mivel a német ércnek ugyanolyan minőségűek, mint a franciaországiak (Minette), megállapítható, hogy azok minden tekintetben helyettesítik a francia behozatalt. Ezen felül a volt lengyel területek vasérc gazdagsága (0.9 millió tonnával gyarapítja a német vasérc termelést. Tekintettel arra, hogy ezek az érc 30 százalékban vasat tartalmaznak, azok kitermelése igen gazdaságos és nagyban hozzájárul a beltermelés mennyiségének fokozásához is.

A svédországi vasérc jelentősége.

Az angoloknak az a véleményük, hogy a skandináv érc behozatala nagy jelentőségű, sőt egyenesen döntő. Svédország 1938-ban 12.7 millió ton-

nát exportált, melyből 9.3 millió tonnát Németországba, (beleértve a lengyel területeket is) és 1.7 millió tonnát Britanniába szállítottak. Norvégia 1937 évi kivitele 1.1 millió tonnát tett ki, melyből 0.7 millió tonna Németországra és 0.2 millió tonna Britanniára esett.

Mivel a német import legnagyobb része via Narvik bonyolított le, ezek a szállítmányok biztosak voltak Németország számára, hiszen a semleges norvég vizeken usztak Nagybritánia azonban feltartóztatta, sőt le is foglalta ezeket a szállítmányokat s később egész Norvégiára is rá akarta tenni a kezét. A német hadsereg gyors közbélépésének köszönhető csupán, hogy ez a terv nem sikerült. Azonban még van egy döntő körülmény, az t. i., hogy az angolok nem tartóztathatták volna fel a skandináv ércszállítmányokat, ha

mindjárt el is foglalják Narvikot. Narvikon kívül ott vannak még Lulea, Gaele és Omelöund kikötői, melyek mind a svéd kivitel szolgálgják. Még akkor sem lehet kételkedni Svédország exportálási lehetőségében, ha arra gondolunk, hogy Lulea kikötője decembertől áprilisig be van fagyva és hogy Gaele és Omelöund kikötői nincsenek oly tökéletesen felszerelve, mint a két északi kikötő.

Az alaptalan angol propaganda.

A nem rég lejáratott döntő események után, amelyek Európa nyugati felében játszódtak le, lehetetlen ma már német vasérc hiányról beszélni. Németország elsősorban korlátlanul rendelkezik ma a Luxemburgi vasérc felett, amit Luxemburg cserében ad Németországnak a német szénért, amely területek kitermelését, már a háboru előtt, jószántukból engedték át Németországnak — azonkívül rendelkezésükre áll a gazdag Minette érc-terület is, amely valóban minden szükségletet kielégít.

Ha nem is volnának tekintettel ezekre a tényezőkre, nem lehet megérteni, hogyan kürtölte világgá az angol hadipropaganda azt a lehetetlenséget, hogy a vasérc kérdése döntő Németország számára. A háborunak eddig nem volt olyan szakasza, amely a német ércellátást gyengítette volna, — ezzel szemben igaz, hogy a behozatal kimaradása katasztrófális lett volna.

(a. u.)

Adókedvezményben részesülnek az aradmegyei árvizkárosult gazdák

Aradról jelentik: Az aradi prefektura a közelmúltban előterjesztést juttatott el a temesi királyi széktartóshoz, amelyben közölte, hogy aradmegye megművelhető területének egy részét a tavasz és a nyár folyamán elöntötte az ár és ezen a területen az őszei vetett magvak elpusztultak, másrészt pedig a még be nem vetett részen lehetetlené vált a tavaszi vetési munkálatok elvégzése. Mindezekre való tekintettel a prefektura intézkedést kért annak érdekében, hogy az árvízsujtotta gazdálkodók mezőgazdasági adóját engedjék el. Ennek az előterjesztésnek alapján most leirat érkezett a királyi széktartóshoz az aradi kivetési pénzügyigazgatósághoz. A leirat utasítja a pénzügyigazgatóságok szerveit, hogy a közgazgatósági hatóságok megbízottaival együttesen

állapítsák meg, hogy mely területek kerültek árvíz alá és nem hoztak ebben az évben jövedelmet tulajdonosaiknak. Ennek megállapítása után pedig a pénzügyigazgatóság a széktartóság utasításának megfelelően és az egyenesadótörvény nyolcadik szakasza értelmében intézkedik, hogy az árvizkárosult gazdálkodók mezőgazdasági adóját töröljék abban az arányban, amilyen arányban a tulajdonukat képező területen egészen vagy csak egy részén pusztította el a termést az árvíz.

Püspök-fürdői kedvezményes fürdőjegyek kaphatók kiadókivatalunkban.

Hölgyválasz

Írta: Kalinár Ernő

A bál nagyban állt. Éjfél is elmúlt és a hangulat kezdett hajnali lenni. Azok a leányok, akik túsokat ültek, szegények, már hazamentek a mamáikkal. A bálkirálynők azonban most mulattak legjobban. Szőke, harna, fekete és átmeneti hajuk tele volt szörva piros, zöld, narancssárga konfettivel. A fiatalok, Lacik és Klárik, Pisták és Erzsik, akik a bál első óráiban még csak azzal tartoztak egymáshoz, hogy minden második táncot egymással jártak el, most a jóbarátok finom, vékony, hosszú, sokszínű lasszóival körül voltak tekerve. A mamák a köröskörül elhelyezett székekben ültek és tanácskoztak, találgattak és biztosra vettek olyasmiről, amiről maguk az illetők sem sokat tudtak.

Gusztáv a majomsziget partján álldogált, illemtudóan, mintha az őszes mamáktól bocsánatot kért volna hallgatólagosan, hogy itt áll és nem dolgozik. Barátai nem igen voltak, az ismerősei nem szerették ezt az új, fiatal vasúti tisztviselőt. Gusztáv maga is tudta, hogy ügyefogyottnak, gyámoltalannak, nem a világra valóra tartják. De nem tehetett semmit élettétlensége ellen.

Nyugtalanul figyelte Boriskát. A leány karról-karra ment, a legnépszerűbb volt ezen az estén, talán az egész városban első helyen áll a leányok között. S Gusztáv ennek ellenére sok idejét áldozta rá, szíve-lelke felét neki adta volna a nap lenyugvó órájában s abban is, amikor az ég piros óriása fölemelkedett a domború égboltra. A hivatalban nem egyszer elszámolta magát, a főnöke harmadszor kapta le és csak ő a megmondhatója, hányszor késett a vonat percekét Boriska miatt.

Szép volt, túlságosan szép. rózsák és liliumok közé való a tanácsos úr leánya, udvarolt is neki a félváros. Gusztáv boldog volt, hogy megismerte és szomorú volt, hogy csak messziről, észrevétlenül

szeretheti. Boriska nem fogja megtudni soha. És ha meg is tudná és ha meg is merné mondani neki? Jobb, ha titok marad, a visszautasítás elviselhetetlen.

— Hányadik fizetési osztályban van ez a fiú?
— Asztalos? Nem is tudom, talán a tizedikben.

Egy harmadik mama pontosan meg tudta mondani. Így értesült Boriska édesanyja arról, hogy Asztalos Gusztáv megkeresi a havi kétszázát.

A fiatalember tetszett neki. Határozottan jóvaló, szerény, intelligens fiúnak látszott. Kicsit ugyan bántortalan, kevés a gyakorlata a leányok társaságában. Ettől a gyakorlattól nem szabad őt megfosztani.

Boriska tánc közben is szemmel tartotta a majomszigetet. Gusztáv viselkedése, éppen azért, mert semmiben sem volt feltűnő, nem kerülte el a figyelmét. Kicsit hosszantotta, hogy ügyetlen, visszahúzó és zárkózott. S mégis vágyott erre a zörkőzött, ügyetlen és visszahúzó lélekre; a többiek fecsegők és símák és üresek és betanultak és analmasak voltak. Jaj, mennyi mindent össze-vissza beszélnek ezek a fiúk! Érdeklis is őt, hogy ez meg az a középcsatár hány gölt rúgott és mennyit uszott ez meg ez a sportesillag száz méteren! Ha pedig valami női dolgról beszélnek, akkor egyenesen kiálthatatlanok és nevetégesen buták. Mindegyre érdekessé akarják magukat tenni és ő únja ezt a sok érdekességet.

Gusztáv csak háromszor merete felkérni és akkor is legfeljebb két percig hagyták a karján. Szegény fiú, hogy dadogott. S mikor elkérték tőle, szomorúan, mélan nézett utána. És aztán szorgalmasan táncolt más leányokkal. És összes csúnya leánnyal, mert hát azok is csak azért jöttek el, hogy táncoljanak. Hát nem Gusztáv az eszményi bál ifjú? Az igaz, hogy a nyakkendője nem áll olyan hetykén, mint Kovács Döncinek, de nem is selypít, az is igaz, hogy a gallérja ki-kicsúszik az inge alól, de a kövér, pufók kis Horváth Rozsit nem hagytá egész éjszaka ülni, szegényt.

Belecsillant a szemébe a villanyfény és Gusztáv tudta, hogy minden csak azért van a világon, hogy Boriska szebb legyen. Remeg a szemében a fény, eltűnik, elbűvik és fellobban. Gusztáv azt hitte, rosszul lát. Boriska ránéz. Ránézne? Csakugyan ránézne?

Lehetetlen.

A rendező teli torokkal elkiáltotta magát:

— Hölgyválasz!

A párok szétrebbentek, a leányok szétosontak a fiúk között. Akik eddig ültek, sietve pattantak fel, hogy egy percet se veszítsenek. Bosszúból mindig azokat kérték fel, akik már menekültek kifelé. Kordont álltak pillanatok alatt és azon senki sem juthatott ki.

Gusztáv sajnálta, hogy hölgyválasz van. Pontosan kiszámította, hogy ebben a táncban kérhette volna fel megint Boriskát, anélkül, hogy feltűnő lett volna. A többiek ugyan tiszser annyit felkértek közben, de hát rászúkról az nem tolokodás, rászúkról szívesen veszi Boriska.

Hát nézegetni fogja, amíg más fiúkkal táncol. Neki ez is elég. Kereste, kereste a gomolygó tömegben, a fekete férfizakók és a jónéhány színű szabású és anyagú női estélyik között. Hol az a lenge, táncoló, könnyű rózsaszín tüllfelhő, amelynek párjában Boriska táncol? S a nagy rózsza, élő rózsza a vállán?

Főlemelte a fejét, nyújtotta a nyakát s éppen arra gondolt, hogy nem illik valakit ilyen feltűnően nézni, amikor elébe lebbent a könnyű tüll és a szemek, amelyek visszaverték fényezésórán a villan'esillagait, mosolyogva és ragyogva néztek rá.

— Szabad?

Lehetetlen. De már boldogan sodródott bele keringő örvénybe. Gusztáv teljes erővel beszélt akart és tisztára megnémult.

— Szemrehányást kéne tennem magának Gusztáv.

Asztalos Gusztáv megijedt.

— Háromszor kér föl? Hát szép ez magától! Nem gondolja, hogy kicsit elhanyagolt?

Időjárás

A bucuresti időjárás-kutató intézet jelentése szerint a várható időjárás: Élénkebb nyugati, északnyugati szél, felhőátvonulások, több helyen eső, zivatar. A hőmérséklet alig változik.

Megindult a légiforgalom Dánia és Norvégia között

Koppenhágából jelentik: (D. N. B.) Koppenhága és Osló között hétfőtől kezdve megindul a légi forgalom.

Aláírták a magyar-német vám- és határegyezményt

Berlinből jelentik: (D. N. B.) A német és magyar kormány képviselői Budapesten tárgyalásokat folytattak vámkérdésekről. E tárgyalások július 25-én három megállapodás aláírásával lezárultak. Az egyezmények a vámügyekben nyújtandó kölcsönös támogatásról és jogsegélyről, a határszéli forgalom szabályozásáról, valamint a vasuti forgalom vámkezeléséről a határon és elöretolt vasuti vámhivatalokról intézkednek.

Funk német birodalmi miniszter előadást tartott Európa új gazdasági rendjéről

Az európai államok egymást kiegészítik a mezőgazdasági és ipari termelés módok tekintetében — Munkaérték alapján szilárd pénzrendszert hoznak létre — Oroszország szerepe az európai gazdasági egységgel való közreműködésben

Berlinből jelentik: Funk birodalmi miniszter, akit Göring birodalmi marsall megbízott, hogy tervezetet készítsen a háború utáni német és európai gazdasági rend felépítéséről, csütörtökön beszédet mondott a külföldi és a német sajtó képviselői előtt. Hangzottatta, hogy az új európai gazdasági rend a természetes adottságokon épül majd fel. Németország etéren is a legszorosabb együttműködést fejt ki Olaszországgal. A két ország összefogja gazdasági erejét az európai újjáépítés érdekében. A háború győzelmes befejezése után azokat a módszereket alkalmazzák majd, amelyeket Németország a háború előtt és alatt nagy gazdasági sikerrel alkalmazott. Természetesen senki

sem gondolhat arra, hogy továbbra is megengedik az erők szabad játékának érvényesülését. A pénzérték kérdésével foglalkozva Funk kijelentette, hogy a márka lesz Európában a domináló pénzérték. A Német Birodalom erejének hatalmas gyarapodása magával hozza a birodalmi márka megerősödését.

Funk miniszter különösen részletes fejtegetést adott arról, hogy az európai gazdasági egységben a különböző termelési területek, az ipari és mezőgazdasági jellegű országok hogyan tudják egymást kölcsönösen kiegészíteni. Ezzel kapcsolatban rámutatott arra, hogy Oroszország a maga nyersanyagkészleteivel és ipartermékek főlvetelére alkalmas nagy fogyasztóképességével hogyan csatlakozik az európai gazdasági egységhez.

Végezetül a miniszter a következő négy pontban összegezte előadása irányelveit:

1. Az európai államok között hosszú lejáratú gazdasági szerződések létesülnek.
2. A különböző termelési módok kiegészítő egybefüggése és teljesítőképessége alapján a pénzintézetek állandó megalapozását viszik végbe, s egész Európában szilárd devizarendszert hoznak létre.
3. A mezőgazdasági és ipari területek az eddigi tapasztalataik kicserélésével biztosítják a további szakszerű fejlesztést és a termékeny munkamegosztást.
4. Az európai államok gazdasági szolidaritásba lépnek egymás között.

ŐSZI LIPCSEI VÁSÁR 1940

NYITVA AUGUSZTUS 25-29-IG

A vásár megtekintésével megtalálja számítását

Bármilyen felvilágosítást nyújt a

LEIPZIGER MESSAMT / LEIPZIG, (DEUTSCHLAND)

vagy LUDWIG SCHUSTER EZREDES, NÉMET KONZUL
ORADEA, STRADA NICOLAE IORGA No. 1. — TELEFON: 12-35.

Asztalos Gusztáv mozgatta a száját és zavartan nevetett. Valamit akart mondani, de maga sem tudta, hogy mit.

Boriska sokáig, az egész tánc alatt Gusztávval maradt. Fontos dolgot beszéltek meg. Így kezdte: — Maga komoly ember. Nem tudna nekem valamilyen állást szerezni?

Gusztáv megtudta tehát, hogy Boriska nem megy férjhez. Hát lehetséges volna? Ne szeretne senkit ennyi: Dönci, Pista, Pali közül?

— Állást? Hova? Milyen helyre akarna bejutni?

— Mondjuk a postára

— Gépelni tud, gyorsítani tud — mondta kötelező meggyőződéssel Gusztáv, minthogy kérdezni nem merete.

— Se gépelni, se gyorsítani nem tudok — felelt Boriska és eiszonyolodva mosolygott.

— Meg kell tanulni. Ma nem lehet állást kapni gyors- és gépirás nélkül.

— Jaj, meg kell tanulni? Nem szeretek már tanulni — gügyögött Boriska. — Az apám gépe ott áll egész nap és vádol.

— Hát tanuljon meg!

— Hát tanítson meg!

Gusztáv el volt ragadtatva.

— Boldogan.

Az első látogatása nem volt alkalmas gépirásleckére. A másodikon látta, hogy Boriska jobban gépel, mint ő maga. Gusztáv belepirult. Nem merete megkérdezni, hogy hát akkor miért kell neki most itt lennie.

— Szégyelje magát, hiszen be sem mert volna jönni hozzánk különben — csúfolódott Boriska olyan bájjal, hogy Gusztávot enyhe szédület fogta el.

— Igen, kicsit! . . . egy kicsit ritkán járok női társaságba.

— Vallja be, hogy fél anyukámtól! — nevetett kajánul Boriska.

Gusztáv kijelentette, hogy igenis, nem fél.

— Jól van, tudom én, hogy bátor fiú. Na, neessen már egy kicsit, mert még azt hiszem, hogy megmiedt tőlem.

Gusztáv mosolygott és akadozva bevallotta, hogy igenis fél Boriskától. A lány fölpattant.

— Olyan ijesztő vagyok?

— Dehogyan, csak, tudja, én félnék ember vagyok.

— Tudom, tudom — mondta Boriska két jó hosszú „ú”-val. — El is megyek én állásba, az lesz nekem a legjobb. Remélem, szerez valami állást nekem?

Amikor ezen a napon Gusztáv elhagyta Boriskák lakását, teljes tanácstalanság vett erőt rajta. Másnap és a következő napokon leveleket írt, régi ismerőseinek, volt protektorainak a posta-ügyben. Másra úgysem vagyok jó Boriskáéknál, gondolta fejlőgatva. De hát miért nem akar férjhez menni Boriska, hiszen szép, mint az angyalok és Döncik és Pisták és Palik akár holnap elvinnék, boldognak utána! Az az oka mindennek, hogy nagyigényű leány, nem felel meg neki egyik sem, hát inkább önálló lesz. És ebben tisztelni tudta Boriskát.

A levelezések mind szűkebb körre szorultak, végül csak egyetlen embernek, magasállású postahivatalnoknak mentek, egy más magasállású úr útján, aki még a régebbi időben ismerte és szerette őt. És hűségesen eljárt Boriskáékhoz, a szép leányhoz, a szép mamájához és a szuszogó, kapkóió beszédű papájához s híven beszámolt arról, milyen eredmények várhatók a közeljövőben.

— Máshol is meg kéne pályázni — tanácsolta szakszerűen. — Sohsem árt, ha több helyen van kérvény.

Boriska és az anyja nem látták ezt jónak. Így hát Gusztáv továbbra is csak a postaügyben járt el hozzájuk, másért, a látogatásért magáért soha.

Kicsit szégyelte, hogy csak erre jó. De nem ringatta álmokba magát. Jó ez így, az életnek meg kell köszönni, hogy ennyit is adott, egy nagyzerű ürügyet, melynek folytán minden héten egyszer eltölthet egy rövidke időt Boriska mellett. Szeretni? Elvenni?

Pedig az idő eljár. A fizetését megint emelni fogják. Mit csináljon vele? Egyel több ruhája lesz és egy évvel idősebb lesz.

— Na, miért olyan szomorú? — kérdezte anyás gyöngédséggel a leány, aki minden árnyalatnyi rezzenését észrevette.

— Nem vagyok én szomorú.

— Dehogyan nem, olyan savanyúan néz, mintha holnap lenne az esküvője.

Gusztáv bágyadtan emelte szemét a kíváncsian fürkésző leányra.

— Bár úgy lenne!

— Na! Nem is tudtam. Képes volna meg-nősülni? Hallatlan!

Ezen az estén Boriska boldog volt és úgy érezte, hogy jó munkát végzett. A mama szintén jól aludt, mint aki alaposan kivette részét a közös munkából.

Gusztáv sokáig nem ment hozzájuk. Hetek teltek el, ritkán mozdult ki, komor és szomorú volt. Egyik nap megkepte a választ: a kérvényt nem dobták vissza. De egy feltétel van: a pályázónak tudnia kell legalább németül.

— A pályázó folyékonyan beszél németül — sóhajtott Gusztáv mélán. Este pedig elment és megvitte a jó hírt.

A jó hírt nem a legnagyobb örömmel fogadták. Tudomásul vették és semmi több.

— Tudja, hogy udvariatlanság ilyen szomorú-rak lenni? Rosszlelkű ember, cseppet sem örül, hogy állást kapott egy szegény dolgozó nő.

Gusztáv nagyon nagyot sóhajtott. Végző ereje megfeszítésével mondani akart valamit, de maga sem tudta, mit. Boriska mamája, aki átpillantott a szomszéd szobából, pontosan tudta. Nyugodtan be is csukta az ajtót.

— Maga remeg? — nézett rá nagy szemmel Boriska. — Hiezen nincs is itt anyukám!

— Nem félek a mamájától! — csattant fel Asztalos Gusztáv.

— A kezemet se merné megkérni tőle!

Asztalos Gusztáv felállt. Határozottan benyitott a másik szobába.

Kicsit sokáig maradt ott azután, így hát nagyon sietett hazafelé, mert még egy levelet kellett írnia a magasállású úrnak. Értesítette, hogy a pályázó, sajnos, nem tud németül.

Hogyan látja a német sajtó Franciaország összeomlását

A német sajtó a franciakon aratott győzelem után összefoglaló mérleget állított fel, amelyben kimutatja azt is, mely okok vezették a villámszerűen bekövetkezett francia összeomláshoz? Az alábbiakban röviden ismertetjük a német sajtó erre vonatkozó megállapításait:

„Franciaországnak nagy és borzasztó árat kellett fizetnie azért, mert történelmének legújabb korszakában nem bírta helyesen felismerni akaratát, mindenekelőtt pedig azért, mert akaratát nem volt képes meglevő erejéhez alkalmazni.

Politikailag Franciaországnak kellett volna tudnia, hogy mindvégig lehetetlen erőszakkal fenntartania a mesterséges politikai egyensúlyt az általa megalkotott Közép-Európában. Kellott volna tudnia, — különben egész biztosan tudta is, hogy az Osztrák-Magyar Monarchia feldarabolásának pillanatától kezdve az Anschluss elkerülhetelenné vált, — hogy a cseh mozaik a széthomlás jeleit mutatja már. Ép azon oknál fogva, melyek a Dunamonarchia széthullását eredményezték, — hogy a lengyel folyosó problémája ma vagy holnap revíziót követel, ellenesetben Lengyelország és Németország között fegyveres megoldásra kerül majd sor. Franciaországnak tudnia kellett, hogy Olaszország a világháborúba való beavatkozás csekély béréért megcsalva érzi magát és hogy egy szép napon előáll majd gyarmati követeléseivel, túlszaporodott munkás népe számára. Tehát nyilvánvaló volt Franciaország előtt, hogy a francia negyvenmillió népi makacsága révén egyszer csak egy 120 millió emberblokkal fogja magát szemben találni. Tudta azonban ugyanakkor azt is, hogy politikailag minden lehető eszközt fel fog használni csak azért, hogy európai hegemoniáját továbbra is fenntarthassa. Mivel azonban akaratát nagyobb volt, mint emberi erőirtaléka, át kellett élnie mai történelmének legiszonyosabb óráit.

Franciaország részére Münchenben elérkezett a megmondások történelmi pillanata. Amit Németország a müncheni egyezményt követő hónapokban Franciaországnak felajánlott, az a régi, megpróbált európai földrész számára eljövendő tartós béke alapköveit jelentette. E tartós békének Franciaország számára a következő feltétele volt csupán: Franciaország elismeri az európai érdeklődés világos felállítását és feladja eddigi európai hegemoniáját. Előrelátó és okos franciák hirdették ez időben szóban és írásban a francia népnek, hogy vonuljon vissza hatalmas és büszke gyarmati birodalmára és ajánlották annak továbbfejlesztését. Heteken keresztül úgy tetszett, mintha az akkori kormányelnök, Daladier felismerte volna az egyetlen utat, mely népének üdvéhez és a francia politika bölcsességéhez vezet. Természetesen neki sem volt könnyű feladata azon az úton, mely ellen három évszázadon keresztül a francia nép egész nemzeti érzése és politikai szenvedélye, a maga teljes nevésségében

felsorakozott. Hogy Daladier népének valóban döntő órájához engedett, ez a francia történelem nagy, mondhatni legnagyobb tragikumaként.

Ha tehát politikailag 1939 tavaszától a kocka el volt vetve, akkor már a francia nép is joggal elvárta volna, hogy legalább katonai téren minden meglevő népi erő összpontosítsák. Mi történt azonban? Egyetlen hét német offenzívája a francia fronton megsemmisítette a franciák összes katonai számításait, megbuktatta Gamelin generálissimust s megerősítette a francia nép vészkiáltását páncélosok, repülőgépek és ismét csak repülőgépek után. A flandriai csata visszaemlékeztette a francia népet Weygand tábornoknak egy, 1936 október 15-én a „Revue des Deux-Mondes”-ban megjelent cikkére, a modern haditechnikáról és a lapok egymásután közölték e cikknek kivánatait, mint valami szörnyű órvadát, a francia nép okulására.

Weygand mondatról-mondatra a következőket írta:

„Katonai szempontból a defenzívá ah-szurdum és egyúttal veszedelmes is, mert az a hadsereget a passzív ellenálláshoz, vagyis a biztos vereséghez vezeti, miáltal lehetetlenné teszi azt a sikeres offenzívára, vagyis a győzelemre.”

„Az erődítményeink iránti tisztelet és azon büszke tudat, hogy a siker óhaja mindenre feljogosít, arra bírhatják majd ellen-ségeinket, hogy határvédővonalunkat megkerüljék és vagy északról, vagy délről kezdjék meg operációjukat. Ez esetben feltétlenül szükséges a hatalmas és gyors tartaléknak (a páncélos fegyvernek) harcbevetése.”

E cikknek kívül minden franciának ajkán van ma de Gaulle tábornok neve, ki szintén fáradhatatlanul, — anélkül azonban, hogy meg-

hallgatásra talált volna. — hirdette 1934 óta a francia hadsereg modernizálását, tekintettel a mozgóháborúra. Be kellett következnie Észak-Franciaország összeomlásának, hogy e fiatal francia tábornok bekerülhessen a legfelsőbb francia hadvezetőségbe. A francia kamara felvetette ugyan 1935-ben a francia hadsereg megújításának programját, azonban a katonai konzervatívok ellentűzének zajában elhallgatott de Gaulle szava.

1939 szeptemberétől kezdődőleg Franciaország már igazán nem tudhatja magát kimagyarázni, hogy nem ismerte ellensége haditaktikáját. A „Populaire” június 8-iki számában Leon Blum nyíltan mondja olvasóinak:

„A háború kezdete óta, előbb máshol, majd Franciaországban volt alkalmunk látni a német páncélos divíziók és repülők működését.”

Ha ma Franciaországnak vezetnie kell azért, mert nem ismerte fel kellő időben, hogy képessége és ereje messze mögötte áll akaratának, úgy katonai téren elkövetett hibái annál kevésbé bocsáthatók meg, mert e téren nem is akarták megtenni azt, amit meglehetek volna.

Ma egész Franciaország hangos az önvádaktól. A „Journal” június 2-iki számában többek között a következő, valóban tragikus önbeméretést olvashatjuk:

„Mi aludtunk a Maginot-vonal védő erejének tudatában, mely vonalat azonban már nem voltunk képesek meghosszabbítani Montmédytől Dunkirchenig... Mi aludtunk, ahelyett, hogy aludtunk volna... Teljes katonai alvás. Hozzá még ipari alvás is. Az alvás összes fajait ismertük meg...”

Mennyi nyomorúságot, keserűséget, önvádat, halált és gyászt lehetett volna elkerülni, ha kellő időben eszükbe jutott volna a francia közmondás:

„Savoir ce qu'on veut
Vouloir ce qu'on peut.”

(Tudni kell, amit akarunk s
Akarni, amit bírunk.)

A. U.

Módosították a nyugdíjtörvény egyes szakaszait

Bucurestiből jelentik: A Hivatalos Lap rendeletétörvényt közöli, mely a nyugdíjtörvény 31, 37 és 43-ik szakaszait a következőképpen módosítja:

31. szakasz: A nyugdíj-bizottság a nyugdíj összegének megállapítását, kiigazítását és felülvizsgálását következő esetekben végzi:

a) Rendelkezési állományba helyezés esetén, midőn a tisztviselő nyugdíjjogának megállapítása és a nyugdíj-bizottság határozatának közlése, az iratok kézhezvétele után 45 napon belül történik.

b) Abban az esetben, ha a tisztviselő saját elhatározásából vonul vissza és a nyugdíjjogo-

sultság feltételeinek megfelel, hét hónappal előbb köteles visszavonulásának idejét bejelenteni.

c) Az a) pontban megjelölt határidő a tisztviselő örökösének illetményére is vonatkozik.

d) A nyugdíjas örökösei, a házastársuk, vagy szüleik elhunytát követő 6 hónapon belül kötelesek az illetményük megállapítására vonatkozó kérvényt előterjeszteni.

37. szakasz: A nyugdíj-bizottság bármely határozata mindkét részről 15 napon belül fellebbezéssel támadható meg a legfőbb állami számvevőszéknél.

Hivatalból történt rendelkezési állományba helyezés esetén a fellebbezési határidőt mindkét fél részéről az erre vonatkozó végleges határozat kiképzésétől kell számítani.

43. szakasz: Amennyiben tévedésből két ízben ismerték el egy és ugyanazon nyugdíjas jogát, az utóbbi határozatot semmisnek kell tekinteni.

Megállapította munkatervét az új japán kormány Nemzeti irányu politika minden vonalon

Londonból jelentik: (Reuter.) Az új japán kormány a Domei-iroda jelentése szerint a csütörtöki minisztertanácson megegyezett a japán nemzeti politika négy irányvonalában. Ezek: 1. A nemzetvédelem megerősítése. 2. A külpolitika új alapokra helyezése. 3. A háborús időkre szóló gazdasági terv felállítása. 4. A nevelésügy újrendezése.

A világháború legvéresebb harcainak színterére vezeti el az olvasót

BETTY SCHNEIDER:

VERDUN HALOTTAI

című megkapó szépségű könyve, amely most jelent meg Fodor Viola művészi fordításában. — A nyolcszáz ezer hősi halott emlékét megindító elmélyüléssel idéző műnek különös időszerűséget kölcsönöznek a közelmúlt eseményei, azért a kiváló német író könyve fokozott érdeklődésre tarthat számot.

Ara 80 Lei és portó. — Megrendelhető a Magyar Lapok kiadóhivatalában

HIREK

Szerkesztőség és kiadóhivatal:
ORADEA, II. KÁROLY KIRÁLY-UT 5. SZAM.

ELŐFIZETESI ARAK: Belföldön: Egész évre 900, félévre 450, negyedévre 225, egy óra 75 lei.

Magyarországon: Egész évre 50 P, félévre 25 P, negyedévre 15 P. — Egyes szám ára 20 fillér, — vasárnap és ünnepen 24 fillér.

Postatakarékpénztári csekk számlánk sz.: 80.037.
Telefon: 12-27.

Kéziratokat nem őrzünk meg s nem adunk vissza

A KOLOZSVARI HADKIEGÉSZÍTŐ PARANCSONKSÁG FELHÍVÁSA AZ ORVOSOKHOZ ÉS ORVOSNÖKHÖZ. Kolozsvárról jelentik: A kolozsvári hadkiegészítő parancsnokság tudomására hozza azoknak a kolozsvári orvosoknak és orvosnőknek, akiknek semmilyen mozgósítási parancsuk nincs, hogy azonnal jelentkezzenek a hadkiegészítő parancsnokságnál mozgósítási parancsuk átvétele céljából.

JULIUS 30 AZ ADOAMNESZTIA UTOLSÓ HATÁRIDEJE. Bucurestiből jelentik. A pénzügyminisztérium figyelmeztet a kereskedőket és iparosokat, hogy július 30-án van az utolsó határidő az adóamnesztiával kapcsolatban, a különböző kereskedelmi, ipari, elemi és kiegészítő adóhátralékok lefizetésére.

Lemondott kereskedelmi kamarai elnök. Temesvár. Saját tud. A kereskedelmi- és iparkamara időközi bizottságának most tartott ülésén Giurcaneanu Eduard ezredes, elnök, bejelentette, hogy elnöki tisztről nagy elfoglaltságára való tekintettel lemond. A bizottság Besa Corneli mérnököt, eddigi alelnököt választotta meg elnöknek, a volt elnök pedig alelnök lett.

NYILVÁNOSSÁGI JOGOT KAPOTT A SZÁSZRÉGENI RÓMAI KATOLIKUS GIMNÁZIUM. Szászrégen. Saját tud. A nemzetnevelésügyi minisztérium Bucurestiből értesítette a szászrégeni római katolikus gimnázium igazgatóságát, hogy Caracastea, nemzetnevelésügyi miniszter rendeletileg engedélyezte a szászrégeni római katolikus gimnázium minden osztályának nyilvánossági jogát. A város és a környék magyarsága örömmel és megelégedéssel vette tudomásul az intézkedést.

Lascar Gheorghe csendőrnagy vette át a csikszereai rendőrség vezetését. Saját tud. Amint ismeretes, a csendőrséget és államrendőrséget királyi rendelet törvénnyel összeolvastották. Ennek végrehajtása során Csikszereében a rendőrség vezetését Lascar Gheorghe csendőrnagy, szárnyparancsnok vette át, aki Titu Cársteanu rendőrfőnökkel közösen látja el a köz- és állambiztonsági szolgálat vezetését. A rendőrség személyzete — az ügykezelés megkönnyítése végett — átköltözött az Igazságügyi utcából a Hargita-utcaiba, a szárnyparancsnokság épületébe.

Hőhullám Spanyolországban. Madridból jelentik: Spanyolországot hőhullám árasztotta el. Madridban, Cordovában és Sevillában árryékban is 42 fokos hőmérséklet mértek.

SOK ÁLDOZATA VAN AZ EGYESÜLT ÁLLAMOKBAN A HŐHULLÁMNAK. Washingtonból jelentik: Az Egyesült Államokban állandóan emelkedik a hőhullám áldozatainak száma. Hőgutában eddig 150 ember halt meg, fürdés közben 214 ember fullt meg.

Irodalmi hetilap lesz a „Tempo” című lapból. Bucuresti egyik legelterjedtebb lapja, a Tempo című bulvár lap megszűnt. A „Tempo” volt az első fővárosi egyleites lap, amely friss hírszolgálatával úriási olvasótáborra tett szert aránylag rövid idő alatt. Most, megalapításának 8-ik esztendőjében megszűnik a Tempo, mint bulvár lap és helyette irodalmi hetilappá alakul át.

Nincs világitási korlátozás. Temesvár. Saját tud. A városi légvédelmi hivatal közölte, hogy az esti és éjjeli világitásban semmiféle korlátozás nincs elrendelve. Vonatkozik ez a közvilágításra, valamint a lakások, kirakatok világitására egyaránt. Ha légvédelmi gyakorlatot rendelnek el, azt lejelekorán tudomására hozzák a lakosságnak.

ÖTMILLIÓ PENGŐNÉL TÖBB GYÜLT ÖSSZE A MAGYARORSZÁGI ÁRVIZKÁROSULTAK SEGÉLYEZÉSÉRE. Budapestről jelentik: A magyarországi árvizkárosultak segélyezését végző kormánybizottság jelentése szerint az árvizkárosultak segélyezésére indított gyűjtés eddigi eredménye 5.214.617 pengőt tesz ki. Ebből az összegből 10.856 pengőt a külföldön élő magyarok küldtek Magyarországra. A természetbeni adományok értéke 274 ezer pengő.

Kibővítették a Kolozsvár—Bucuresti közötti légiforgalmat. Bucurestiből jelentik: A Lares társaság a nagyközönség igényeinek megfelelőleg kibővítette a Kolozsvár—Bucuresti közötti légi forgalmat. A jövőben tehát minden reggel — szükség szerint — két „Lochead”-tipusú tíz férőhellyel ellátott gép vagy a husz férőhelyű „Douglas” utasszállító indul Bucuresti felé.

Szovátán muzeumot állítanak fel Mária királyné emlékére. Szovátáról jelentik: A szovátai fürdőigazgatóság elhatározta, hogy Mária királyné emléktárgyainak megőrzésére muzeumot állít fel. Mária királyné tudvalevőleg több éven át rendszeres vendége volt a fürdőnek. A muzeumban azokat a tárgyakat gyűjtik össze, amelyek Mária királyné szovátai tartózkodásával vannak kapcsolatban.

FELFEDEZTÉK ARIZONÁBAN AZ EGYESÜLT ÁLLAMOK LEGGAZDAGABB NIKKEL-LELŐHELYÉT. Washingtonból jelentik: Az Egyesült Államokban, Arizona államban, egy elhagyott vidéken az Egyesült Államok leggazdagabb nikkelbányáját fedezték fel. Az ásványügyi bizottság jelentése szerint a lelőhely hosszúsága husz kilométer, szélessége 200—500 méter.

LEMONDOTT ÁLLÁSARÓL PETŐ SÁNDOR, A „MAGYAR NEMZET” FŐSZERKESZTŐJE. Budapestről jelentik: Pető Sándor, a Budapesten megjelenő „Magyar Nemzet” című lap főszerkesztője nyílt levélben közölte, hogy lemond főszerkesztői állásáról. Közlelőbbi részletek hiányoznak.

Vasuti alagutat építenek Gyimesfelsőlokon. Csikszereáról jelentik: Gyimesfelsőlók előtt egy hosszú és 64 méter mélységű szakadék felett egy hidon keresztül haladnak a vonatok az Okiráltság felé. A völgyhidat a világháborús időkben felrobantották s helyébe annakidején a németek ideiglenes jelleggel építettek új hidat. A hid ezért az utóbbi években nagyon meggyengült s a vonatok csak lassítva mehettek keresztül rajta. Utóbb szakértők vizsgálták meg a hidat s a legészszerűbb megoldásnak azt találták, ha új hid építése helyett a vasutat a hid megkerülésével hosszú alagúton keresztül vezetik majd az Okiráltság felé. A munkálatok a közeljövőben már meg is kezdődnek.

ARATÓ DIÁKOK. A soproni Mezőgazdasági Intézetnél hatvan magyar középiskolási diák jelentkezett és ajánlotta önkéntes szolgálatait a mezőgazdasági munkában való segédkezéshez. Hatvan magyar diák ment el kéveközőzőnek a nagy aratáshoz, hatvan fiatal szív muzsikája dalol a hullámzó búzatengerben. Milyen más típus ez, mint a strand homokján kéjesen nyújtózó, vagy a korzó fargatagában celtalanul ödöngő, „vakációzó” diák... Szó, ami szó, — van ideje a pihenésnek és szórakozásnak, de a mi diákjainknak sem jelentene egészségi leromlást egy kis falumunka, egy kis néplőzőzési kéveközőzés... Ez az igazi készület az élet aratására...

Szigoru hatósági kezdeményezés Jugoszláviában a szabadványes ellen. Belgrádból jelentik: A belgrádi rendőrség a jugoszláv főváros szabadványes páholyaiban házkutatást tartott. Ugyancsak házkutatást tartottak több olyan személyiség lakásában is, akikről feltehető, hogy a szabadványes vezetőkkel összekötésben állottak. Magyaranyu vizsgálat van ezzel kapcsolatban folyamatban, amelynek fejleményei csak később kerülnek nyilvánosságra.

Türhetetlen állapotban van a Rimanóczy-utca uttete. Nagyvárad. Saját tud. A tavasz óta többször is munkába állították az aszfaltozógépeket Várad utcáin, láthatunk kisebb forgalmu mellékutakat, amelyekben több ízben is kijavítottak jelentéktelen hibákat — csupán a város közepe levő Rimanóczy-utca bukolatával nem törődnek évek óta. Pedig ezen az utcán naponta megfordulnak külföldi gépkocsik is, nem szólva a „CD” jelzésű diplomatagépkocsikról, amelyek utasai a rettenetes állapotban levő utteten bizonyára eltűnődnek azon: miért mostohagyermek a városnak ez az utca? Legfőbb ideje volna, ha végre rendbehoznák, illetve ki-aszfaltoznák a Rimanóczy-utcát, amit mai, elhanyagolt állapotban tovább tűrni már igazán lehetetlen. Felhívjuk erre az utcára a polgármesteri hivatal figyelmét.

Most jelent meg

Dr. Bíró Vencel:

Gr. Madlath G. Károly
erdélyi r. kath. püspök életrajza

Ára 200 lei.

Megrendelhető a Magyar Lapok kiadóhivatala útján.

Feljegyzések

Budapestről jelentik... és mi még azt is hozzátesszük, hogy: a keresztény magyar közvélemény nagy megelégedésére és öröme — Pethő Sándor, a Budapesten megjelenő Magyar Nemzet című lap főszerkesztője nyílt levélben közölte, hogy lemond főszerkesztői állásáról. A lemondás okai egyelőre még ismeretlenek és közelelbbi részletek is hiányoznak.

Még további részleteiben is igyekszünk ki-egészíteni a rövid hírből szereplő adatokat. A Magyar Nemzet című lap akkor indult meg Budapesten, amikor a zsidótörvénynek a sajtó felszabadítására vonatkozó paragrafusait végrehajtották. Sajtókamarát állították fel és ebben a zsidóság számarányának megfelelően korlátozták a zsidó tagok számát. Továbbmenően felülvizsgálták a lapvállalatok vagyoni helyzetét. Megállapították, hogy melyek a díszkeresztényekkel takart zsidó érdekeltségek. Fejszámolták a hírhedt „Est-lapok” addig áthatolhatatlan dzsungelét. Korlátokat szabtak a lapvállalatoknál érvényesülhető zsidó részeknek. Ezek az intézkedések természetesen nagy csapást mértek a Magyarországon nagyhatalomná nőtt zsidó sajtóra és a mögötte meghúzódó érdekekre.

Már a megindulás időpontja, körülményei is gyanút ébresztettek a Magyar Nemzet jellege és céljai iránt. Ezt a gyanút az sem tudta eloszlatni, hogy a lap élére a magyar újságírás egyik közismert előkelőségét, Pethő Sándort állították. Nyilván erős fedezékre és nagy megtevesztésre volt szükség, amely sikeresen ellenállhat az „idők viharának”. A lap előkelő külseje, tartalma, konzervatív, szavadvégi finomkodó hangja, liberális magyarkodása: mind a megtevesztést szolgálták. Politikai állásfoglalásában a magyarság életérdekeivel szemben a lappangva meghúzódó zsidó nagytöke szószólója volt. Tulajdonképpen ez a nagytöke létesítette kifejezetten saját céljaira.

Az utóbbi időben a lap hangja, állásfoglalásai annyira ellentétbe kerültek a magyar nemzet érdekeivel, érzelmeivel és világnézetével, hogy a magyar kormány határozott rendszabályokkal térítette észre. A lap főszerkesztője természetesen állotta a vihart, legalább is egy ideig. A nimbusz azonban lassan fogyott és a neve kezdte elveszíteni régi jó hangzását. Valóban kétségbeesett vállalkozás volt a zsidó nagytöke érdekeit védelmezni a magyar nemzet érdekeivel szemben és mindezt egy „Magyar Nemzet”-nek címzett lap hasábjain. A lap főszerkesztője most levonta a végső következtetést is: cselekedetének erkölcsi elbírálása után és lemondott. Lemondott — nemcsak főszerkesztői állásáról, hanem a közvélemény szolgálatáról is. Minél magasabban állott valaki a tisztelt és megbecsülés pedesztáliján, minél közismertebb volt a neve, annál megsemmisítőbb az összeomlás. A merénylet súlyos volt, a büntetésnek is súlyosnak kell lennie. A közelmúltban éppen Magyarországon volt példa arra, hogy régi nagyságok porba hullottak a közvélemény egészséges ítéletének csapásai alatt.

Mostanában mi is foglalkoztunk az erdélyi magyarnyelvű sajtó berkeiben folyó alkalmi megterésekkel. Ugy látszik azonban, hogy mi elmaradtunk a világtól. A mi pethősánderaikkal azzal akarják kezdeni, ami most a szomazódunkban csúfosan megbukott. Vajjon nem jobb lenne ezeknek is kihagyni a közbeeső kapkodásokat és az egyedül helyénvaló következtetést levonni?

(k. n.)

Uj csúcsteljesítmény az ejtőernyős zuhanásban. Moszkvából jelentik: Lapjelentések szerint Karsonov őrnagy ejtőernyővel 12.444 méter magasságból ugrott ki a repülőgépből. E nagy magasságban a hőmérséklet —38 fok Celsius volt. A teljes zuhanás alatt az őrnagynak 70 fok hőmérsékleti különbséget kellett kiállania. Az újságok hozzátesszik, hogy Karsonov új csúcsteljesítményt állított fel az ejtőernyős zuhanásban.

KÖZEL HUSZONHÁROMMILLIÓ MÉTER-MÁZSA MAGYARORSZÁG EZÉVI GABONATERMÉSE. Budapestről jelentik: A magyar földművelésügyi miniszter a napokban adta ki első természetbebecslési jelentését. Ezidőszert Magyarországon ezévi gabonatermése huszonkétmillió nyolcszáz ezer mázsára tehető, ha azonban a meleg tovább tart, akkor ennél is több lesz. A rozs termés közepes, hét és félmillió métermáza, az őszi árpa gyenge, a terméshozam hétszázhusz ezer métermázsára becsülhető. A tavaszi árpa jó közepes, hozama hat és félmilliónál több lesz. A zabtermést negyemillió-kétszáz ezer métermázsára becsülik.

Üdvözlő tisztelgés a nagyvárad-szatmári egyház- megyék új püspöke előtt

Kolozsvárról jelentik: A nagyvárad-szatmári egyházmegyék új püspöke, *Napholz* Pál csütörtökön délben fogadta a kolozsmonostori plébánián *Gresinszky* Antal nagyprépostot és dr. *Schriffert* Béla püspöki helynököt, kik a nagyvárad-i káptalan nevében üdvözölték az új főpásztort. A fogadtatáson jelen volt *Márton* Áron erdélyi római katolikus megyéspüspök is, aki a nagyvárad-szatmári egyházmegyék apostoli kormányzójaként még mindaddig megtartja joghatóságát, míg az új püspök felszentelése megtörténik.

Gresinszky nagyprépost örömet fejezte ki, hogy a nagyvárad-i és szatmári egyházmegyék új püspökét üdvözölheti. Együttal háláját tolmácsolta *Márton* Áron püspöknek ez egyházmegyékben végzett apostoli kormányzói működéséért s elismerően emlékezett meg *Schriffert* Béla apát-kanonoknak püspöki helynökéül végzett munkájáról. Az új püspököt a két egyházmegye káptalani testületei és papjai szeretettel és bizalommal fogadják s hűséggel állanak rendelkezésére, hogy az Isten által rábízott nagy munkában segítsék és támogassák.

Napholz Pál püspök meghatódottan

Nagyváradon kerületenkint fize ik a bevonultak hozzátar- tozóinak segélyét

Nagyvárad. Saját tud. A bevonultak hozzátartozóit segélyező bizottság közli: A segélyek kifizetését a bizottság, — abból a célból, hogy a felesleges tolongásokat elkerülje — ezentul kerületenkint eszközli és pedig az alábbi napokon: Olasz kerület: Elnök Gálffy Ildikó, július hó 26-án és augusztus 2-án. Újváros: elnök Lupşa Ildikó, július 27-én és 31-én. Negyedik és ötödik kerület: elnökök Csernák és Munteanu Ildikó, július 29-én és augusztus 3-án. Velencén: elnök Popoviciu esperes, július 30-án. Ossi-telep: elnök Popa Gheorghe esperes, augusztus 1-én. A segélyek kifizetése, úgy mint eddig, továbbra is a városháza kulturügyi osztályánál történik.

Egy két éves gyermek apja szemeláttára a Szamosba fulladt, Kolozsvárról jelentik. Megdöbbentő szerencsétlenség történt a Szamos gátkörnyéki részén. Eoga Péter kolozsvári lakos egy, a Szamos által sodort fatörzset akart fejszéjével szétdarabolni, hogy hazavihesse. Két éves fiacskája, aki szintén a folyó mellett tartózkodott, egy őrizetlen pillanathoz a vízbe zuhant és mielőtt apja segítségére siethetett volna, elmerült az orvnyló Szamosban. A megremült apa egész este kereste a szomszédok segítségével az eltűnt kisfiú holttestét, de hasztalanul. A szerencsétlenség ügyében megindult a vizsgálat.

Brassóban veszedelmes nemzetközi szélhámot tartóztattak le. Brassóba jelentik: Egy bucuresti rendőrtiszt az egyik brassói őrszaki mu-latohelyen letartóztatta Armenciuc Traian, hirdeti nemzetközi szélhámot. Amikor a központi rendőrségre akarta kísélni, a szélhámos kiszakította magát a rendőrtiszt kezeiből. Rövid hajsza után azonban elfogták és megkötözve szállították a rendőrségre. Armenciuc, aki érettségizett ember és öt nyelvet beszél, számos közéleti élék-lőség nevében ajánlóleveleket hamisított és ezek segítségével jelentős összegű pénzt hará-csolt össze az országban.

140 ezer lei adótarozás miatt csődjárást in-ditottak egy aradmegyei gyógyszerár ellen. Aradról jelentik: Az új adóügyi eljárás értelmében az államnak jogában áll a nemfizető adós ellen csődöt kérni. Ennek a rendelkezésnek alkalmazására került első ízben sor Aradon, amelynyiben a pénzügyigazgatóság közel 140 ezer lei adótarozás miatt csődjárást megindítását kérte a kisjenői „Fehér Oroszlán” gyógyszerár ellen. A csődkérelmés tárgyalására most került volna sor az aradi törvényszéken, formai okok miatt azonban az érdemleges tárgyalást nem lehetett megtartani és ezért a bíróság a tárgyalást elhalasztotta.

Adományok. Lengyel Mária (Atid, Udvarhely megye) 100 leit küldött öz. Pataki Györgyné részére. Rendelkezési helyére juttatjuk.

mondotta el, hogy ő a maga szerzetesi fogadalmához képest egyszerű munkásként akart egész életében a lelkekért dolgozni. A Szent-szék rendelkezését most engedelmességgel fogadja s akként fogja föl, hogy a jó Isten akaratára eszközül választotta, tehát erőt is ad ennek az eszköznek a nagyobb feladatok elvégzésére. Ő a nép egyszerű fiának született s lelke minden szeretetével akar ennek a népnek a lelki-üdvéért szolgálni. Nagy elődök emléke áll előtte, hogy munkájában irányító legyen. Hálával köszöni a káptalani testületek nevében elmondott üdvözlést s kéri az ő támogató testvéri munkájukat, az ő kipróbált bölcs tapasztalatuk közreműködését.

A püspökök és az üdvözlésre jöttek aztán a püspökszentelési szertartás részleteit beszélték meg. Ezekre nézve fő irányelvül azt állapították meg, hogy a felszentelést teljesen vallási keretben és a hívők vallásos elmélyedésével kívánják megtartani s a világi jellegű külső ünnepléseket a mostani nehéz időkből elhagyják. A felszentelés helyének és idejének a kitűzése később fog megtörténni.

Angol orvos tragédiája. Stockholmból jelentik: A svéd lapok tudósítói egy angol orvos halálos tragédiájáról számolnak be. Az angol hadügyminiszterium rendelkezése ugyanis az országutakra üveg és cserépdarabokat szórtak fel, hogy az ellenséges autók és páncélszekernek gumikerekeit megakadályozzák az előmentelésben. Mind erről nem tudott John Cannari orvos, akit egy szüléshez hívtak és autóján 60 kilométeres sebességgel sietett betegéhez. Az autógumi defektet kapott, a kocsi nekiment egy távirószlopnak és a szerencsétlenség következtében az orvos holtan maradt az országuton.

SÜLYOS GÉPKOCSIKARAMBOL A BUCUREST—BRASSÓI ORSZÁGUTON. Bucurestből jelentik: Sülyos gépkocsibaleset történt a bucuresti—brassói országuton. A Dâmbovita Petróleumtársaság 284-es jelzésű tárgovistei gépkocsija, amelyen *Gheorghiu*, a dâmbovítai törvényszék elnöke foglalt helyet feleségével és kisleányával, összeütközött a 90. számú marosvásárhelyi *Basarabi* József által vezetett kocsival. Mindkét gép szétrombolódott, az összes benne ülők s különösen a marosvásárhelyi sofőr súlyosan megsebesült.

A nemzetgazdasági miniszter nagyvárad-i látogatása

Nagyvárad. Saját tud. Pénteken délelőtt Nagyváradra érkezett Gheorghe Strat nemzetgazdasági miniszter. Fogadásán a pályaudvaron megjelentek a katonai és polgári hatóságok képviselői. A délelőtti folyamán gazdasági természetű megbeszéléseken vett részt a miniszter s nyilatkozatot adott azokról az elgondolásokról, amelyeket a kormány az ország gazdasági életének föllendítésére meg kíván valósítani. Délben a miniszter tiszteletére közebéd volt a Casa Nationalaban. Délután Gh. Strat folytatta útját a tartomány északi vidékeire.

Ötvenezer leit rabolt el egy vadászpuskával felfegyver- kezett éjjeli betörő egy gyimesi családtól

Csikszereda. Saját tud. Garbea Ioan gyimesbüki éjjeliőr, aki az ottani fűrészüzemnél van alkalmazásban, egyik este szolgálata megkezdése céljából eltávozott hazulról. A közég központjától mintegy 20 kilométerre, a Gerendás-hegyen levő lakásában felesége egyedül maradt. Éjszaka arra ébredt, hogy valaki feszegéli az ajtót, amely csakhamar kinyílt és egy vadászfegyveres férfi hatolt be a szobába. A férfi drótot szedett elő a zsebéből, a védtelen asszonyt lekötözte egy székhez s aztán kutatni kezdett a szobában. Az egyik szekrényben ötvenezer lei készpénzt talált, melyet magához vett és eltávozott. Eltávozása előtt még megfenyegette az asszonyt, hogy zajt üssön, mert agyonlövi. A szomszédok találtak rá a megkötözött asszonyra kora hajnalban, amikor csorda hajtásra került sor. A csendőrség azonnal rrvomozni kezdett. Gyanuja Nicolae Atumulesei nevű bacau megyei lakosra terelődött, aki munkakeresés ürügyével többször megfordult a községben és rendszerint vadászpuskával járt. Az is megállapítást nyert, hogy Atumulesei katonaszökevény és a fegyvert az egyik csüges vadértől vette el. A fegyver birtokában több helyen erdőörnek is kiadta magát és különféle visszaéléseket követett el. Körözést rendeltek el kézrekerítésére.

A peronoszpóra nagy pusztítást végzett a kisküküllömenti szőlőkben is. Dicsőszentmártonból jelentik: A peronoszpóra a kisküküllömenti szőlőtermést nagyban veszélyezteti. A Dicsőszentmárton melletti Bábahalma községben és más községben is több szőlőgazda szomoruan panaszkodik, hogy a szőlő teljesen tönkrement, a szőlőszemek megfeketedtek és lehullanak, a levelek a peronoszpóra által megszáradtak, így az ide! szőlőtermés teljesen megsemmisült.

A viscai öbölben levő Biarritz, Franciaország egyik legelőkelőbb fürdőhelye. Most német katonák üdülnek a tengerparton

Salzburgban elkezdődtek a tárgyalások a román államférfiak és Ribbentrop német külügyminiszter között

A bucuresti rádió közlései Románia készségéről a délkelet-európai béke és nyugalom érdekében

Bucurestiből jelenti a rádió: Jon Gigurtu miniszterelnök és Mihail Manoilescu külügyminiszter — mint a Német Távirati Iroda Salzburgból közli, — ma délelőtt 10-15 perckor megérkeztek Salzburgba. A vasúti állomáson Joachim von Ribbentrop német külügyminiszter és a német birodalom több magasrangú méltósága, valamint a katonai hatóságok képviselői fogadták őket. Ribbentrop külügyminiszter üdvözölte a román államférfiakat, majd a pályaudvar elé kísérte őket, ahol végighaladt velük a kirendelt díszszázad előtt. Ezután a román vendégek az Österreichser-Hof szállodába hajtottak. Délben 12 órakor a Schuschnigg-villában látta vendégül Gigurtu és Manoilescu a német külügyminiszter; ezt követően pedig a román államférfiak és Ribbentrop német külügyminiszter tanácskozásai megkezdődtek.

A bucuresti rádió Gigurtu miniszterelnök és Manoilescu külügyminiszter Salzburgba történt megérkezésével, valamint az ott megkezdett tanácskozásokkal kapcsolatosan ezeket mondotta:

— A megbeszélések ma megkezdődtek. A holnapi Európa fontos problémái vannak szűnyegen. Minden országnak és minden népnek, amelyet a földrajzi költés Délkelet-Európa területéhez fűz, kellő módon értékelnie kell azt az áldozatkészséget, amely Romániát érheti a béke és a nyugalom biztosítása érdekében.

— A román nép reméli, hogy Romániának ez a magatartása létre fogja hozni a ma oly szükséges jóviszonyt szomszédaival is. A román nép bizalommal tekint képviselőire, akiknek

tisztában kell lenniük azzal, hogy a nyugalom és békét mindenáron megvédi ez a nép, ha kell fegyverrel is a kezében.

Az amerikai lapértételek cáfolata.

A bucuresti rádió ezután foglalkozik egyes amerikai lapok híradásaival, amelyek Délkelet-európának ebben a részében bizonyos területi változásokat várnak. Megállapítja a bucuresti rádió, amikor erélyesen megcáfolja ezeket az értesítéseket, hogy az Océánon túl ugyilátszik éppen olyan keveset tudnak az itteni k'sállamokról, mint amilyen jól informáltak errefele az amerikai kis köztársaságok viszonyairól. Romániában — hangsúlyozza a bucuresti rádió — a belső rend zavartalan, az egész nép békésen folytatja munkáját, hogy az országot a kontinensnek ezen a nehéz pillanatain átsegítsék.

A Salzburgba utazó bolgár kormányférfiak útközben Budapestre érkeztek

Budapestről jelenti: Filoff bolgár miniszterelnök és Popoff külügyminiszter Salzburgba utazva, péntek délnél a budapesti repülőtérre érkeztek. A repülőtérén Csáky István külügyminiszter képviselőjében Teleki Gyula, a külügyminiszterium protokolljának ideiglenes vezetője üdvözölte.

Német birodalmi kiüntetés a Magyar Távirati Irodának.

Berlinből jelenti: Hitler német birodalmi vezér és kancellár a német birodalom nevében Czímmer Ferenc magyar királyi kormányfőtanácsosnak, a Magyar Távirati Iroda főszerkesztőjének a német Sas-rend elsőosztályú érdemkeresztjét adományozta.

Az angol király szemleútat tett Anglia déli partjain

A német repülőgépek támadása elől kénytelen volt óvóhelyre vonulni. — Az angol fasiszta párt 500 tagját letartóztatják

Londonból jelenti: Az angol király csütörtökön személyesen résztvevett a déli partok mentén lévő tengerészeti berendezések légvédelmi gyakorlatán, majd megtekintett egy nagy üzemet és egy hajógyárat. Ezután a francia, lengyel, holland és norvég hajókat szemlélte meg. A szemleútját végző angol király — mint egy Reuter-jelentés közli, — az ismétlődő légi riadók miatt kénytelen volt óvóhelyre vonulni és onnan csak a támadó német repülőgépek eltávazása után jöhetett ismét elő. Ezekkel a támadó német repülőgépekkel az angol vadászpilóták reggeltől estig állandóan

harcban álltak.

Londonból jelenti: Az alsóházban a belügyminiszter kijelentette, hogy az angol fasiszta párt 500 tagját letartóztatják.

A sziriai francia csapatok angol támadás kivédésére készülnek elő.

Aleppból jelenti: A sziriai francia csapatokat összevonják, mert attól félnek, hogy az angol haderő a sziriai olajforrásokat elfoglalja. Miután a haifai forrásokat az olasz repülők felgyújtották és az angol hajóhad kritikus helyzetben van.

Ölven légitámadás Málta ellen. Az angol földközi-tengeri hajóhad mind távolabb kikötőkbe vonul vissza. Erősítés végett a távolkeleti angol hajóhadat is a Földközi-tengerre rendelték

Rómából jelenti: A Stefani-iroda diplomáciai szerkesztője írja: Az angolok azt jelentették, hogy Olaszország eddig 84 légi támadást intézett Málta ellen. A valóságban a támadások száma csak 50 volt, — az angolok azonban légiriadót jeleznek sokszor olyan esetben is, amikor nincs is támadás, — de ezek a támadások szakadatlanul tovább folynak. Az

angol közvéleménnyel azt is igyekeznek elhitetni, hogy az olaszok a léghátrány miatt nem érték célt. Ez gyerekes hazugság, amelynek propaganda a célja. Az olasz támadó légi rajok egész sor katonai célpontot, így repülőtéri épületeket pusztítottak el, amelyekről számos fénykép is tanuskodik. Az angol vadászpilóták már nem is merik az olasz repülőgépeket

megtámadni. A brit földközi-tengeri hajóhad céljaira minél távolabbi kikötőket keresnek, de ezek sem nyújtanak biztonságot, mint Gibraltár, Alexandria, Haifa. Az angolok távolkeleti hajóhadát átirányítják a Földközi-tengerre.

Angol légi támadás holland városra

Berlinből jelenti (Német Távirati Iroda): A brit repülőgépek július 24-re virradóan bombákat dobtak a hollandiai Amersfoort sűrűn lakott városra. A bombák több polgári személyt megöltek vagy megsebesítettek. Egy bomba egy lakóházra esett és megölt egy öttagú családot. Ugyanakkor az angol repülőgépek Bergent is bombázták. Telitalálat ért egy nyaraló házat. Két ember meghalt, három súlyosan megsebesült.

A francia kormány tiltakozott a panamerikai kongresszus védnökségi terve ellen

Washingtonból jelenti: Az amerikai hajótársaságok rádiójának Vichyből származó értesülése szerint Hull amerikai külügyminiszternek arra az indítványára, hogy vegyék védnökség alá a nyugati féltekén lévő európai birtokokat, a Pétain-kormány azt a választ adta, hogy a francia fennhatóságot tiszteletben kell tartani. Teljesen fölösleges, hogy Martinique, Guadeloupe, Guyana és a többi francia birtokot ilyen védnökség alá vegyék.

Különvonatok a külföld több országából az őszi lipcei vásárra

Berlinből jelenti: A Német Távirati Iroda jelentése szerint a birodalmi vasutak az őszi lipcei vásárra augusztus 25 és 29 között külföldről több különvonatot indítanak Lipcsébe. Különvonat indul Magyarországról, Dániából, Svédországból, Norvégiából, Olaszországból és Svájcban. Az utlevél- és vámügyeket a békeállapotoknak megfelelően szabályozzák. A külföldi vásárlatokat vámmentesen vihetnek be a saját használatukra élelmiszert és dohányt.

Arcóhirdetések

Elveszett

Elveszett

egy 30x20 cm. nagyságú, feltűnően művészi kiállítási női fénykép a Parcul Carmen Sylva (Schlauch-tér) és Bulevardul Regele Ferdinand 11. szám közötti utvonalon. Megtalálóját jutalmat kap a Parcul Carmen Sylva 16. szám alatt.

Adás-vétel

Jókarban

levő mély teher gyermekocsi eladó. Cím: Oradea-Nagyvárad, — Piata Creangă 3. szám.

Lakás

Kiadó

egy szoba, alacsony, konyha, mellékhelyiségekkel álló lakás aug. 1-re. Dr. Bárdos, Oradea-Nagyvárad, Strada Nicolae Jiga 7. szám.

Kétszobás

előszobás modern lakás azonnali kiadó. Oradea-Nagyvárad, Str. Madridului 4. szám.

Kiadó

2 szobás lakás mellékhelyiségekkel, Oradea-Nagyvárad, Strada I. Ciordas 38.

Butorozott szoba

magános férfinak kiadó. Oradea-Nagyvárad, Str. Pasteur 23. sz. felső csengő

Háromszobás

utcai lakás, fürdőszobával kiadó. Nagyvárad, Str. Delavrancea 12. szám.

Két- és háromszobás lakás azonnal kiadó. Franczel, Oradea-Nagyvárad, Str. Vlahuta 44.

Különféle

Jól bevezetett

iparvállalathoz kereszteni társat keresek 3-4 százalékos tőkével. Ajánlatokat „Biztos megélhetés” jellegűre a kiadóba.

Készült a Szent László-nyomda Rt. körforgógépén Oradea-Nagyvárad, II. Károly király-út 5. szám.

CENZURAT